

Małgorzata Durydiwka

Agroturystyka jako forma usług hotelarskich

W ostatnich latach zarówno w Polsce, jak i na świecie obserwuje się wzrost zainteresowania turystyką wiejską. W ramach turystyki wiejskiej możemy mówić o dwóch jej formach – o turystyce na terenach wiejskich i leśnych oraz o agroturystyce.

Agroturystyka z definicji jest związana z funkcjonującym gospodarstwem rolnym. Polega bowiem na tym, że: „pobyty turystów jest organizowany przez rodzinę wiejską w jej własnym gospodarstwie rolnym. Obok zakwaterowania w tradycyjnych i prostych izbach, turyści mają do wyboru noclegi w odpowiednio zaadaptowanych pokojach gościnnych, domach lub na zorganizowanych na terenie gospodarstwa polach namiotowych. Rolnicy, oprócz dochodów z wynajmu kwater, mogą czerpać dochody ze sprzedaży zdrowej żywności, wyrobów sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego, z przygotowywania posiłków lub organizacji dodatkowych atrakcji (kuligi, ogniska, rajdy konne itp.)” (Herbst 2002). M. Drzewiecki (2001) mówiąc o agroturystyce podkreśla dodatkowo, że jest to „forma wypoczynku odbywającego się na terenach wiejskich o charakterze rolniczym”.

Powszechnie za działalność agroturystyczną uważa się działalność polegającą na wynajmowaniu (z wyżywieniem lub bez) osobom wypoczywającym nie więcej niż pięciu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwach rolnych (www.agro-net.com.pl/agrotur.php3).

Na mocy *Ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej* (tekst jednolity Dz. U., 2000, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112), działalność w zakresie wynajmowania przez rolników pokoi i miejsc na ustawienie namiotów, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów (bez zatrudniania pracowników) – pod warunkiem, że liczba

wynajmowanych pokoi nie przekracza pięciu – nie musi być zgłaszana do ewidencji gospodarczej. Ponadto dochody uzyskiwane z wynajmu pokoi gościnnych są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych, jeśli spełnione są równocześnie wszystkie wymienione warunki (*Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych*, Dz. U., 1993, Nr 90, poz. 416 z późniejszymi zmianami):

- wynajmowane pokoje znajdują się w budynkach mieszkalnych (nie dotyczy dochodów z wynajmu domków turystycznych),
- budynki mieszkalne są położone na terenach wiejskich,
- wynajmujący prowadzi gospodarstwo rolne, a budynki, w których są wynajmowane pokoje, należą do gospodarstwa,
- liczba pokoi przeznaczonych do wynajmu nie przekracza pięciu,
- pokoje są wynajmowane osobom czasowo przebywającym na wypoczynku.

Zwolnienie od podatku obejmuje też dochody uzyskane z tytułu wyżywienia, ale tylko gości mieszkających w wynajmowanych pokojach.

Zwolnienie od podatku nie obejmuje zatem dochodów uzyskiwanych z tytułu wynajmu miejsc pod ustawienie przyczep i namiotów, dochodów z tytułu prowadzenia odrębnych pól namiotowych oraz świadczenia usług żywieniowych dla osób z zewnątrz.

Natomiast na mocy *Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne* (Dz. U., 1998, Nr 144, poz. 930 z późniejszymi zmianami), dochody osób fizycznych uzyskiwane z wynajmu pokoi gościnnych i domków turystycznych, w tym również takich usług połączonych z wydawaniem posiłków – jeśli łączna liczba pokoi (w tym w domkach turystycznych) nie przekracza 12 – podlegają zryczałtowanemu podatkowi w wysokości 3%. Działalność taka podlega już jednak obowiązkowi ewidencji i musi być zgłoszona do właściwego urzędu gminy (*Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej*, tekst jednolity, Dz. U., 2000, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112). Jest też traktowana jako działalność z zakresu turystyki wiejskiej, podobnie jak wynajmowanie sprzętu turystycznego, prowadzenie pól namiotowych, kempingów i świadczenie różnego rodzaju usług turystycznych i rekreacyjnych (www.agro-net.com.pl/agrotur.php3).

Zainteresowanie agroturystyką w Polsce systematycznie wzrasta. Świadczy o tym rosnąca liczba gospodarstw świadczących usługi agroturystyczne, liczba miejsc noclegowych w tych gospodarstwach, jak i liczba turystów (Tab. 1). Według danych z ośrodków doradztwa rolniczego, pod koniec 2000 r. usługi agroturystyczne były świadczone

przez blisko 5,8 tys. gospodarstw, które dysponowały ponad 51 tys. miejsc, natomiast z usług agroturystycznych skorzystało ponad 340 tys. osób. Największą popularnością cieszy się agroturystyka na obszarach o wysokich walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Największa liczba gospodarstw agroturystycznych, jak również największa liczba turystów przebywająca w tych gospodarstwach, przypada bowiem na województwa małopolskie i warmińsko-mazurskie (patrz Tab. 3), które łącznie skupiają 38,5% ogółu gospodarstw agroturystycznych w Polsce oraz 48,8% turystów korzystających z kwater tego typu.

Tabela 1. Usługi turystyczne na obszarach wiejskich w Polsce w latach 1998–2000

Table 1. Tourist services in rural areas in Poland between 1998–2000

Rok Year	Liczba gospodarstw Number of farms		Liczba miejsc Number of places		Liczba gości Number of guests	
	łącznie total	w tym agroturystyczne agricultural inclusive	łącznie total	w tym agroturystyczne agricultural inclusive	łącznie total	w tym agroturystyczne agricultural inclusive
1998	7 993	3 959	91 594	32 550	525 191	219 935
1999	9 159	4 693	105 109	40 123	849 332	286 484
2000	11 260	5 789	126 389	51 589	940 390	342 035

Źródło: K. Herbst (2002).
Source: K. Herbst (2002).

Podstawą usług agroturystycznych jest wynajmowanie turystom pokoi. Działalność tę można zaklasyfikować do usług hotelarskich, które M. Turkowski (1997, cyt. za: Kowalczyk 2001) definiuje jako „czasowe wynajmowanie podróżnym pokoi lub miejsc w tych pokojach oraz inne związane z tym usługi”. Również zgodnie z prawem pod pojęciem usług hotelarskich rozumie się „krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc namiotowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie usług z tym związanych” (*Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych*, art. 3, pkt 8). Zatem prowadzenie usług agroturystycznych pośrednio reguluje również *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych* (tekst jednolity Dz. U., 1997, Nr 133, poz. 884), a dodatkowo także *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie* (Dz. U., 2001, Nr 66, poz. 665).

Zgodnie z *Ustawą o usługach turystycznych* (art. 35 ust. 1 i ust. 2, art. 36), usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, takich jak: hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska i pola biwakowe¹ oraz w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wielkości i wyposażenia, a także wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami². Z kolei *Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie* precyzuje wymagania dotyczące wyposażenia tych obiektów (§ 2 ust. 2 z załącznikami 1–6, ust. 3 z załącznikiem 7).

Agroturystyka, oferując zindywidualizowane formy wypoczynku, nie wymaga celowej budowy lub rozbudowy bazy noclegowej. Z powodzeniem może wykorzystywać istniejące zasoby mieszkaniowe zagród wiejskich oraz zaadaptowane obiekty inwentarskie lub gospodarcze (Herbst 2002). Zatem w przypadku usług agroturystycznych, wymagania dotyczące podstawowego wyposażenia regulują przepisy zawarte w załączniku 7 wspomnianego wcześniej *Rozporządzenia Ministra Gospodarki* (§ 2 ust. 3, załącznik 7) (Tab. 2). Odnoszą się one bowiem do wynajmowania:

- a) miejsc na ustawienie namiotów i przyczep samochodowych,
- b) miejsc w namiotach, przyczepach mieszkalnych, domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych,
- c) miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych,
- d) miejsc noclegowych w pomieszczeniach wspólnych (salach),
- e) samodzielnych pokoi.

Wymagania dotyczące wyposażenia obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki*, zostały w przypadku agroturystyki uzupełnione dodatkowymi zaleceniami, wynikającymi z doświadczenia kwaterodawców. Te dodatkowe zalecenia zostały zawarte w opracowaniu przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Gospodarki pt. *Agroturystyka. Materiały szkoleniowe* (Herbst 2002).

¹ Zaszeregowania do poszczególnych rodzajów obiektów hotelarskich dokonuje wojewoda właściwy ze względu na położenie obiektu. Wojewoda prowadzi też ewidencję tych obiektów (z wyjątkiem ewidencji pól biwakowych, która jest prowadzona przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów).

² Ich ewidencję prowadzi wójt, burmistrz lub prezydent właściwy ze względu na położenie obiektu.

Tabela 2. Minimalne wymagania odnośnie do wyposażenia innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie

Table 2. Minimal requirements towards equipment of other structures, which render hotel services

Wymagania Requirements	
I. Dla wynajmowania miejsc na ustawianie namiotów i przyczep samochodowych I. For letting out areas to put up tents and caravans	
1.	Teren obozowiska wyrównany, suchy, ukształtowany w sposób zapewniający odprowadzanie wód opadowych i uprzątnięty z przedmiotów mogących zagrażać bezpieczeństwu
2.	Punkt poboru wody do picia ¹ i potrzeb gospodarczych
3.	Miejsce wylewania nieczystości płynnych odpowiednio zabezpieczone i oznakowane
4.	Pojemnik na śmieci i odpady stałe, regularnie opróżniany
5.	Ustęp utrzymywany w czystości
II. Dla wynajmowania miejsc w namiotach, przyczepach mieszkalnych, domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych II. For renting sleeping places in tents, caravans, bungalows and temporary lodges	
6.	Stanowiska dla namiotów i przyczep mieszkalnych oraz dojścia do stanowisk utwardzone
7.	Oświetlenie dojść do stanowisk i obiektów higieniczno-sanitarnych
8.	Półka lub stelaż na rzeczy osobiste
9.	Oddzielne łóżka, lub łóżka polowe dla każdego korzystającego z namiotu, w odległości nie mniejszej niż 30 cm pomiędzy łóżkami
III. Dla wynajmowania miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych III. For renting sleeping places and rendering services in stationary buildings	
10.	Ogrzewanie – w całym obiekcie w miesiącach X–IV, temperatura minimum 18 ⁰ C
11.	Instalacja sanitarna: zimna woda przez całą dobę i dostęp do ciepłej wody ²
12.	Maksymalna liczba osób przypadających na jeden węzeł higieniczno-sanitarny – 15
13.	Wyposażenie podstawowe węzła higieniczno-sanitarnego: 1) natrysk lub wanna z zabezpieczeniem antypoślizgowym 2) umywalka z blatem lub półką i wieszakiem na ręcznik 3) WC 4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem 5) uniwersalne gniazdko elektryczne z osłoną 6) pojemnik na śmieci (niepalny lub trudnopalny) 7) dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe

C.d. Tab. 2	
IV. Dla wynajmowania miejsc noclegowych w pomieszczeniach wspólnych (salach) IV. For renting sleeping places in common rooms (dormitories)	
14.	Powierzchnia sal nie mniejsza niż 2,5 m ² na jedną osobę (przy łóżkach piętowych – 1,5 m ²)
15.	Wyposażenie sal sypialnych: 1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm 2) oddzielnie zamykane szafki dla każdej osoby 3) stół 4) krzesła lub taborety (1 na osobę) lub ławy 5) wieszaki na odzież wierzchnią 6) lustro 7) oświetlenie ogólne i lampka nocna przy wyjściu z pomieszczenia
16.	Dostęp do węzła higieniczno-sanitarnego jak w pkt 12 i 13
V. Dla wynajmowania samodzielnych pokoi V. For renting individual rooms	
17.	Powierzchnia mieszkalna: 1) pokój 1- i 2-osobowy – 6 m ² 2) pokój większy niż 2-osobowy – dodatkowo 2 m ² na każdą następną osobę ³
18.	Zestaw wyposażenia meblowego: 1) łóżko jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm 2) łóżko dwuosobowe o wymiarach minimum 120 x 190 cm 3) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku 4) stół lub stolik 5) krzesło lub taboret (1 na osobę lecz nie mniej niż 2 na pokój) lub ława 6) wieszak na odzież oraz półka lub stelaż na rzeczy osobiste
19.	Pościel dla jednej osoby: 1) kołdra lub dwa koce 2) poduszka 3) poszwa 4) poszewka na poduszkę 5) prześcieradło
20.	Oświetlenie – minimum jeden punkt świetlny o mocy 60 W
21.	Zasłony okienne zaciemniające
22.	Dostęp do węzła higieniczno-sanitarnego jak w pkt 12 i 13
23.	Kosz na śmieci niepalny lub trudnopalny

¹ Dopuszcza się miejsca biwakowania przy szlakach wodnych bez punktu poboru wody do picia. ² Minimum dwie godziny rano i dwie godziny wieczorem o ustalonych porach. ³ W pomieszczeniach o wysokości co najmniej 2,5 m dopuszcza się łóżka piętrowe – powierzchnia pokoju może zostać zmniejszona o 20%.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r.

Source: Decree of the Minister of Economy of 13 of June 2001.

Dotyczą one urządzenia i wyposażenia:

1. Pokoi gościnnych – czyli pokoi urządzonych i wyposażonych w sposób pozwalający pełnić funkcję sypialni dla gości. W zależności od liczby miejsc noclegowych w pokoju, wyróżnia się pokoje: 1-, 2-osobowe i rodzinne (dla 3–4 osób). W tym typie zakwaterowania urządzenia sanitarne mogą być dzielone z gospodarzami, mogą być do wyłącznej dyspozycji gości przynależne kilku pokojom lub w pokoju może znajdować się niezależna łazienka.

2. Pokoi grupowych – definiowanych jako pomieszczenia sypialne, w których znajdują się więcej niż cztery miejsca do spania, z dostępem do łazienki i WC.

3. Mieszkań wakacyjnych – są to niezależne jednostki mieszkalne składające się z 1–3 sypialni, kąpieliska wypoczynkowego, niezależnej toalety i łazienki oraz kuchni z urządzeniami i wyposażeniem do samodzielnego przygotowywania posiłków.

4. Domów wakacyjnych – czyli niezależnych domów składających się z minimum jednej sypialni, pokoju wypoczynkowego, łazienki i WC oraz kompletnie wyposażonej kuchni, które są wynajmowane w całości.

5. Przyzagrodowych pól biwakowych i kempingowych – oferujących turystom miejsce na ustawienie namiotu lub przyczepy kempingowej, dostęp do punktu poboru wody i do WC.

Ponadto w opracowaniu tym znalazły się informacje dotyczące organizacji kuchni i sanitariatów, a także ogrodu i urządzeń rekreacyjnych dla gości.

Szczególne przepisy sanitarne dla gospodarstw agroturystycznych nie zostały dotychczas wydane, w związku z tym usługodawców obowiązują przepisy przeciwpożarowe, budowlane i ochrony środowiska takie same, jak dla budynków mieszkalnych.

Również w odniesieniu do żywienia gości brak jest szczegółowych uregulowań dla agroturystyki. Istnieją jednak przepisy regulujące funkcjonowanie zakładów żywienia zbiorowego. Ale w praktyce, dla zakładów wydających do 20 posiłków jednocześnie, Państwowa Inspekcja Sanitarna nie stawia szczegółowych wymagań, wykraczających poza zwykły poziom czystości oraz badań przydatności do spożycia wody z własnych ujęć³.

³ Jeśli w gospodarstwie agroturystycznym wydawanych jest jednocześnie ponad 20 posiłków, to musi ono spełnić warunki określone przepisami *Ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia* (Dz. U., 1970, Nr 29, poz. 245) oraz *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 1958 r. w sprawie warunków*

Jedną z cech obiektów hotelarskich jest ich kategoryzacja. W Polsce, podobnie jak w krajach Unii Europejskiej, nie ma określonych prawnie norm i kategorii dotyczących usług agroturystycznych. Jednakże organizacje zrzeszające kwaterodawców wypracowały własne systemy kategoryzacji. W Polsce istnieje dobrowolna kategoryzacja obiektów agroturystycznych stworzona w programie PHARE – TOURIN II i zarządzana przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, która zrzesza 38 stowarzyszeń regionalnych, skupiających łącznie ponad 2,2 tys. kwaterodawców.

Wymagania stawiane gospodarstwom ubiegającym się o przyznanie jednej z kategorii „Gospodarstw Gościnnych” są podobne do wymagań stawianych obiektom hotelarskim. Koncentrują się bowiem na wyposażeniu wynajmowanych pokoi i ich jakości. Gospodarstwo, któremu zostanie przyznana jedna z kategorii, może na tablicy przy domu oraz w materiałach promocyjnych umieszczać logo Federacji oraz odpowiednią liczbę słoneczek, symbolizujących kategorię obiektu.

Kategoryzacja Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”⁴ dotyczy następujących typów obiektów:

- pokoje gościnne – przyznawane są cztery kategorie: standard (symbolizowany przez logo Federacji) oraz kategorie I–III (oznaczane odpowiednią liczbą słoneczek),
- pokoje grupowe – którym przyznawana jest tylko kategoria standard,
- mieszkania wakacyjne – przyznawane są trzy kategorie (I–III) i oznaczane odpowiednią liczbą słoneczek,
- domy wolno stojące – podobnie jak mieszkaniom wakacyjnym, przyznawane są trzy kategorie (I–III) i oznaczane odpowiednią liczbą słoneczek,

zdrowia wymaganych ze względów sanitarno-epidemiologicznych od osób wykonujących niektóre zajęcia zarobkowe (Dz. U., 1958, Nr 56, poz. 290), które w odniesieniu do zakładów żywienia zbiorowego dotyczą m.in. badań na nosicielstwo chorób zakaźnych, odpowiedniej organizacji kuchni, wydawania posiłków, odbioru brudnych naczyń oraz przechowywania żywności.

⁴ Gospodarzy, którzy wynajmują więcej niż pięć pokoi i pragną otrzymać kategorię obiektu hotelarskiego, obowiązują wymogi zawarte w załącznikach 1–6 do *Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie* (Dz. U., 2001, Nr 66, poz. 665). Osoby prowadzące działalność hotelarską w obiektach innych niż obiekty hotelarskie, muszą spełnić wymogi zawarte w załączniku 7 do tego *Rozporządzenia*.

– przyzagrodowe pola kempingowe – mogą mieć nadaną tylko kategorię standard.

Wymagania stawiane usługodawcom przy kategoryzacji obiektów są dość szczegółowe, dotyczą bowiem m.in.: minimalnej powierzchni pokoi, wyposażenia meblowego (łącznie np. z określeniem wymiarów łóżek, rodzajów materacy i pościeli), częstotliwości sprzątanía pokoi, dostępności do łazienki i jej wyposażenia, a także dostępności do pomieszczenia wypoczynkowego.

Standaryzacja i kategoryzacja usług w agroturystyce ma duże znaczenie dla rozwoju tej formy turystyki. „Coraz silniejsza konkurencja na rynku usług turystycznych oraz badania potrzeb i oczekiwań klientów wskazują na potrzebę dokładniejszego określania oferowanych usług turystycznych, ich zakresu, standardu wyposażenia technicznego i jakości obsługi” (Wyrwicz 1998). Kategoryzacja gospodarstw agroturystycznych stanowi gwarancję dla gości, że nie spotka ich przykra niespodzianka.

Obecnie w Polsce funkcjonuje tylko 770 skategoryzowanych gospodarstw agroturystycznych (Tab. 3). Stanowią one 35,7% wszystkich gospodarstw zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” i zaledwie 13,3% ogółu gospodarstw agroturystycznych w Polsce. Tak niewielki udział gospodarstw posiadających kategorię obiektu w dużym stopniu wynika ze względów finansowych. Przyjęto bowiem zasadę odpłatności ze strony kwaterodawcy za kategoryzację obiektu. Kategoria jest zaś przyznawana tylko na dwa lata, po których upływie właściciel może się ubiegać o ponowną ocenę standardu wynajmowanych kwater i przyznanie odpowiedniej kategorii „Gospodarstw Gościnnych”.

Jednakże niewątpliwą zaletą dla usługodawców jest fakt, iż wszystkie skategoryzowane gospodarstwa są ujęte w ogólnopolskim katalogu – *Atlasie agroturystycznym* – wydanym przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”. Znajdują się w nim opisy poszczególnych gospodarstw, ich zdjęcia, informacje o standardzie, dokładny adres oraz informacje o dodatkowych atrakcjach przedstawione za pomocą specjalnych piktogramów. Ponadto na mapie w skali 1:700 000 przedstawiono lokalizację każdego z nich. Gospodarstwa te mają więc zapewnioną bezpłatną reklamę o zasięgu ogólnokrajowym.

Należy jednak pamiętać, że o jakości usług agroturystycznych decyduje nie tylko standard obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, choć dla wielu turystów „zakwaterowanie ma pierwszorzędne znaczenie” (Herbst 2002).

Tabela 3. Usługi turystyczne na wsi w 2000 r. według województw

Table 3. Tourist services in the rural areas in the year 2000 according to voivodships

Województwo Voivodship	Liczba gospodarstw Number of farms		Liczba gospodarstw skategoryzowanych* Number of categorized farms		Liczba gości Number of guests	
	łącznie total	w tym agroturyst. with agricultural	łącznie total	w tym agroturyst. with agricultural	łącznie total	w tym agroturyst. with agricultural
Dolnośląskie	328	250	62	47	107 120	62 320
Kujawsko-pomorskie	232	195	28	28	15 854	14 842
Lubelskie	365	256	35	31	26 809	7 275
Lubuskie	179	74	41	29	8 728	4 163
Łódzkie	161	154	1	1	3 445	2 945
Małopolskie	2 400	1 227	116	98	73 225	41 904
Mazowieckie	266	214	26	15	16 472	6 432
Opolskie	93	68	40	27	3 950	1 850
Podkarpackie	574	429	97	97	44 377	6 570
Podlaskie	702	543	126	86	27 160	13 684
Pomorskie	1 978	617	127	105	87 987	14 089
Śląskie	265	167	2	0	5 379	3 037
Świętokrzyskie	441	206	69	69	34 600	16 480
Warmińsko-mazurskie	2 500	1 000	150	100	455 500	125 000
Wielkopolskie	461	249	31	22	24 313	18 630
Zachodnio-pomorskie	314	149	15	15	5 471	2 814
Razem	11 260	5 789	966	770	940 390	342 035

*Gospodarstwa skategoryzowane w ramach dobrowolnego systemu oceny wiejskiej bazy noclegowej Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

*Farms were categorized within voluntary system of evaluation of rural accommodation of Polish Federation of Rural Tourism (Polska Federacja Turystyki Wiejskiej) „Gospodarstwa Gościnne”.

Źródło: K. Herbst (2002).

Source: K. Herbst (2002).

Nie mniej ważne są kwalifikacje osób świadczących usługi, a przede wszystkim ich wiedza na temat atrakcji turystycznych okolicy, jak również wachlarz dodatkowych atrakcji przygotowywanych dla gości. Usługi hotelarskie stanowią więc tylko jedną z form usług agroturystycznych.

Literatura

- Atlas agroturystyczny. Polska nie tylko na weekend*, 1999, Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, Wyd. Indeed Poland Sp. z o.o., Warszawa.
- Drzewiecki M., 2001, *Podstawy agroturystyki*, Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz.
- Herbst K. (red.), 2002, *Agroturystyka. Materiały szkoleniowe*. Ministerstwo Gospodarki, Departament Turystyki, Warszawa.
- Kowalczyk A., 2001, *Geografia hotelarstwa*, Wyd. UŁ, Łódź.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie* (Dz. U., 2001, Nr 66, poz. 665).
- Sikora J., 1999, *Organizacja ruchu turystycznego na wsi*, WSiP, Warszawa.
- Turkowski M., 1997, *Marketing usług turystycznych*, PWE, Warszawa.
- Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej*, tekst jednolity (Dz. U., 2000, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112).
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne* (Dz. U., 1998, Nr 144, poz. 930 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz. U. 1993, Nr 90, poz. 416 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych* (tekst jednolity Dz. U., 1997, Nr 133, poz. 884).
- Wyurwicz E., 1998, *System klasyfikacji i kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej w Polsce oraz jej wymogi w wybranych krajach*, [w:] Świetlikowska U. (red.), *Agroturystyka*, Wyd. SGGW, Warszawa.

Strony internetowe

www.agro-net.com.pl/agrotur.php3
www.rzeczpospolita.pl/prawo/doc/tur0708.html

Farm tourism as a form of hotel services

Summary

In the recent years an increased interest in farm tourism has been observed in Poland. Farm tourism is considered to be an activity of letting no more than 5 rooms (with full board or without) to holidaymakers who rest in buildings situated on the premises of a farm situated in a rural area. Farm tourism is then connected with a functioning farm through its definition.

Legal basis for farm tourism is constituted by:

– *The Act of November 19th 1999. Law of economic enterprise*, by the terms of which such enterprise is not subject to the duty of keeping records;

– *The act of July 26th 1991 of income tax for individuals*, the terms of which income gained by letting up to 5 rooms by farms' owners is exempt from paying taxes.

The basis for farm tourism is letting rooms for tourists, which can be classified as hotel services. Thus, farm tourism is indirectly regulated by:

– *The Act of August 29th 1997 of tourist services*, according to which hotel services can be rendered in hotel structures (hotels, motels, guest houses, camp sites, tourist hostels, youth hostels, mountain hostels and tourist parks) and in other structures if they meet minimal requirements for size and equipment.

– *The Decree of Minister of Economy of June 13th 2001 about hotel and other structures which render hotel services*, which specifies requirements for these structures.

In case of farm tourism, requirements dealing with facilities of the structures where hotel services are rendered, were completed with additional recommendations resulting from the experience of lessors and published in training material elaborated on commission of Ministry of Economy.

Standard of facilities is the main factor for categorization of accommodation in farm tourism.

Poland has got a voluntary system of categorization of farm's accommodation. Not all agri-tourist farms are included in it.

Translated by Elżbieta Lubińska